

Ruimtelijke Ordening en de fysieke leefomgeving

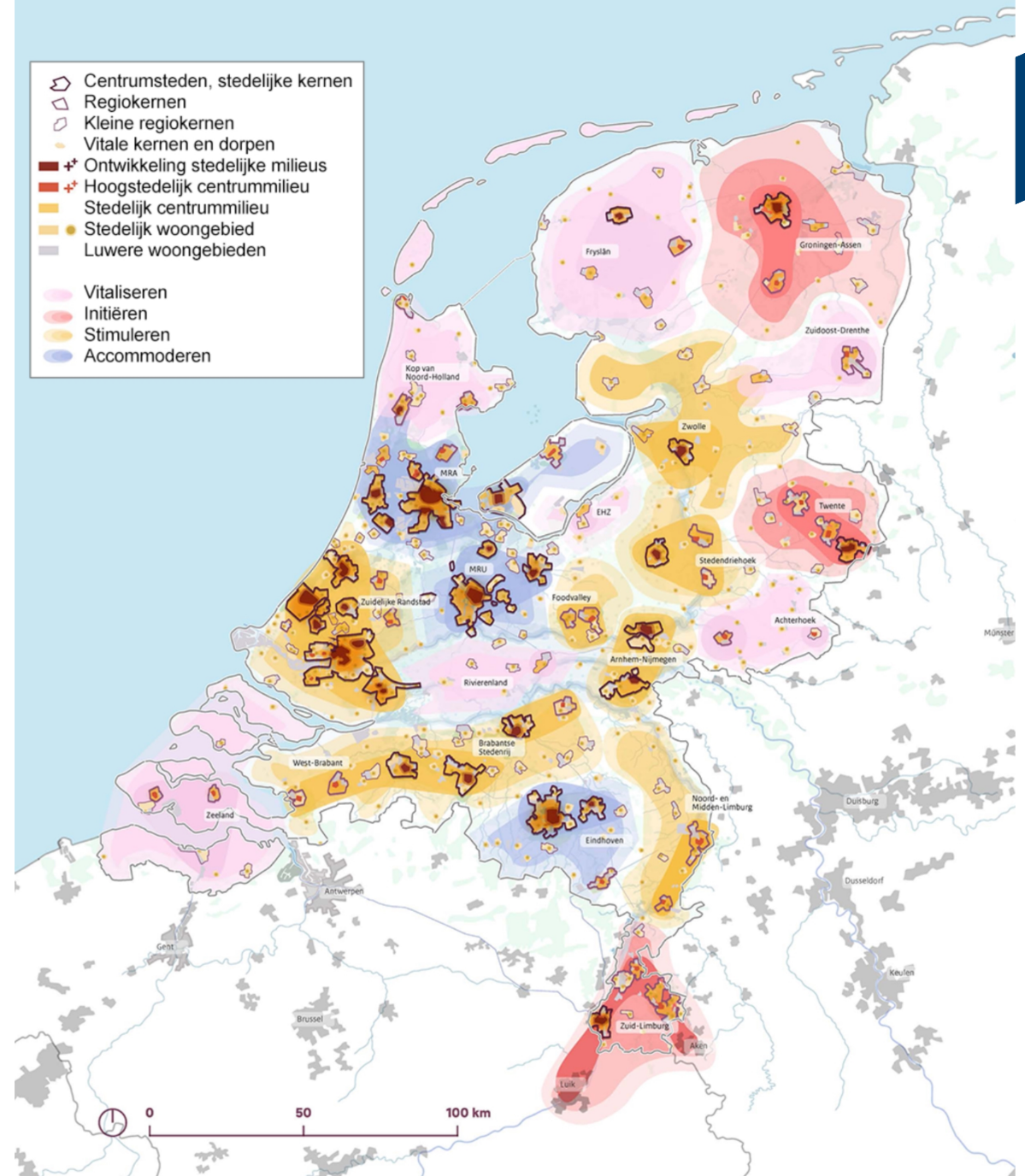
water vraagt ruimte

Ernest de Groot & Anneke Galama

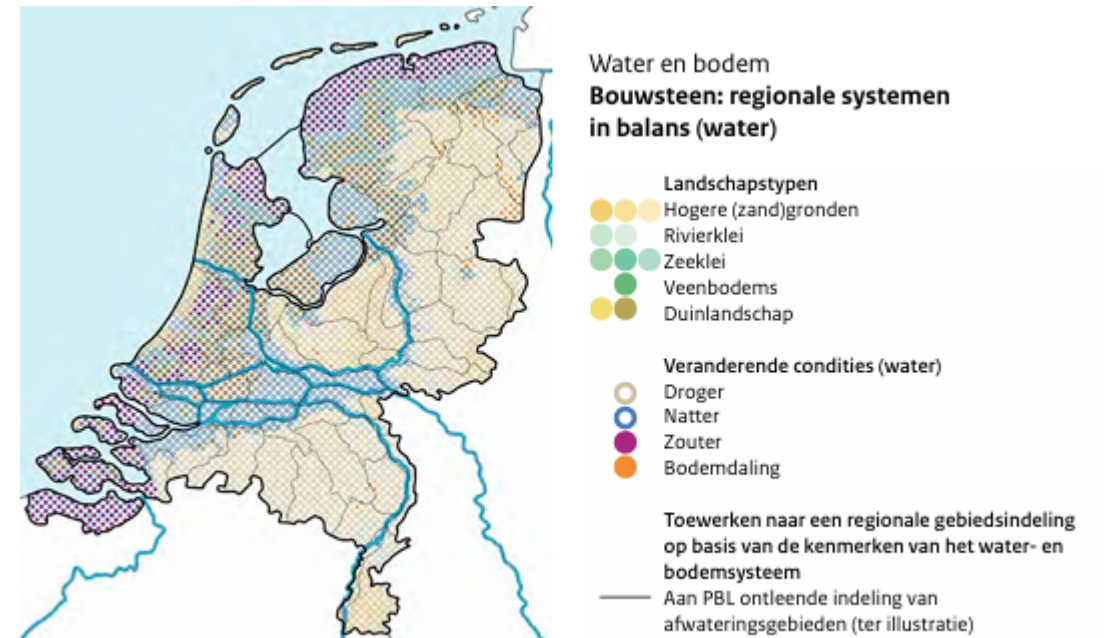
Aanleiding

- Vragen AB van 12 december 2025, naar aanleiding van de Informatienota over de inhoudelijke reactie van Aa en Maas op de ontwerp-Nota Ruimte van het Rijk

Belang van goede Ruimtelijke Ordening

- Ruimtelijke Ordening: veiligheid, gezondheid, leefbaarheid, klimaatbestendigheid, water, biodiversiteit, energie, bereikbaarheid, bedrijvigheid etc

- Water & Bodem Sturend in de Ruimtelijke Ordening:
  - I. Benut landschap als onderlegger
  - II. Benut samenhang bodem & water
  - III. Benut samenhang wateroverlast en droogte
  - IV. Wentel niet af (in ruimte, in tijd, naar partij)
  - V. Water vraagt ruimte
  - VI. Denk, ontwerp en werk integraal
  - VII. Comply (pas toe) of explain (leg uit)

In gesprek met AB over ruimtelijke ordening

4 processen simultaan aan de gang

1. proces besluitvorming Nota Ruimte
2. betekenis Nota Ruimte voor medeoverheden (inzet Unie van Waterschappen)
3. proces besluitvorming WBP
4. proces besluitvorming Waterschapsverordening

Integrale themakaart Water en bodem

1. Proces besluitvorming Nota Ruimte

- Kabinet Schoof legt ontwerp Nota Ruimte najaar '25 ter inzage
- Unie van Waterschappen heeft zienswijze ingediend
- Ministerie verwerkt nu ruim 7500 zienswijzen op het ontwerp Nota Ruimte
- Met name het hoofdstuk over landbouw en natuur wordt nog herzien obv nieuwe coalitieakkoord
- Aa en Maas is via Unie en koepels hierbij betrokken
- In september komt Minister VRO Elanor Boekholt-O'Sullivan met definitieve Nota Ruimte plus Uitvoeringsagenda

Vraag aan AB: heeft u aanvullingen op inzet van de Unie van Waterschappen?

1. Proces besluitvorming Nota Ruimte

Home > Nieuws > Waterschappen: maak water en bodem écht sturend in Nota Ruimte

Waterschappen: maak water en bodem écht sturend in Nota Ruimte

12 december 2025

De Unie van Waterschappen heeft namens de vereniging haar zienswijze ingediend op de Ontwerp-Nota Ruimte. De waterschappen onderschrijven het belang van nationale regie op de ruimtelijke ordening, maar constateren dat de nota nog onvoldoende richting geeft. Ook blijven risico's op afwenteling naar medeoverheden en toekomstige generaties bestaan.

Voorzitter Jeroen Haan: *“De Nota Ruimte bevat een sterke analyse, maar mist harde keuzes. Alleen met water en bodem als sturend principe en een langetermijnblik kunnen we Nederland klimaatbestendig inrichten.”*

1. Proces besluitvorming Nota Ruimte

7

Inzet Unie van Waterschappen

- ✓ Kijk verder dan 2050 (dat doen de waterschappen ook!)
- ✓ Pak nationale regie op zoetwaterbeschikbaarheid, schuif dit niet af op de regio's alleen.
- ✓ Meer aandacht voor waterkwaliteit: ruimtelijke keuzes beïnvloeden emissies naar oppervlakte- en grondwater.
- ✓ Reserveer RUIMTE voor waterveiligheidsopgaves
- ✓ Maak water & bodem sturend bij woningbouw
- ✓ Betrek waterschappen bij uitwerking NR zodat ambities concreet worden en afwenteling wordt voorkomen.

Vraag aan AB: heeft u aanvullingen op inzet van de Unie van Waterschappen?

2. betekenis Nota Ruimte voor medeoverheden

- Ontwerp Nota Ruimte is zelfbindend voor het Rijk en richtinggevend voor medeoverheden.
- In Uitvoeringsagenda wordt vastgelegd hoe de uitvoering van de Nota Ruimte vorm krijgt en hoe de instrumenten van de Omgevingswet worden ingezet.
- We weten dat de uitvoering gebiedsgericht georganiseerd gaat worden via NOVEX-gebieden (oa NOVEX Stedelijk Brabant en NOVEX de Peel) en Regio Deal, Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie). Aa en Maas zit in al deze samenwerkingsverbanden.

3. Proces Water Beheer Plan irt ruimtelijke ordening

- Nieuwe WBP periode loopt van 2028-2033
- In deze periode gaan onze wateropgaves ruimte vragen
- Dus daarmee blijven wij belangrijke speler in de ruimtelijke ordeningsdiscussie
- Op deze manier kunnen en moeten wij ons verhouden tot het richtinggevend kader dat het Rijk ons meegeeft.
- Uitgangspunt voor onze rolname zijn de hoofdprincipes van water & bodem sturend

Vraag aan AB: heeft u aanvullingen op deze denklijn?

Debat Tweede Kamer Nota Ruimte- wat viel op?

10

Minister VRO Elanor Boekholt-O'Sullivan

'In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat "water- en bodemsturend" een richtinggevend principe is. Ik snap de behoefte om duidelijkheid te krijgen over de invulling van dit richtinggevende principe. Ik zal daarom samen met mijn collega van lenW zorgen voor een heldere duiding en aangeven wat dit betekent voor de ruimtelijke opgaven in de Nota Ruimte. Daarmee zorgen we ervoor dat de juiste afwegingen worden gemaakt en dit niet zal leiden tot onnodige beperkingen voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Tijdelijke functies of passende functiecombinaties... kunnen onder voorwaarden wel toegestaan worden. Dit is noodzakelijk om ook op langere termijn voldoende ruimte te hebben voor waterberging en -afvoer in het rivierengebied en voor toekomstige dijkversterkingen.'

2^e termijn debat 30 maart

29 435

Nota Ruimte

Nr. 305

MOTIE VAN DE LEDEN TEUNISSEN EN KOSTIĆ
Voorgesteld tijdens het notaoverleg van 30 maart 2026

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de stijgende zeespiegel effect heeft op de inrichting van ons land;

constaterende dat de *van Waterschapgen stelt dat zeespiegelstijging en extreem weer vragen om ruimte te reserveren voor onder andere rivieren, waterberging en waterbeperking;*

verzoekt de regering om in de Nota Ruimte genoeg ruimte te reserveren voor rivieren en dijken op de lange termijn en om meer ruimte te maken voor natuurlijke vormen van kustverdediging,

en gaat over tot de orde van de dag.

Teunissen
Kostić

Oordeel Kamer

2 voorbeelden: water vraagt ruimte voor berging & buffering

Ruimte vraagt irt wateroverlast:

5+ van de 11 Howabo bouwstenen zijn waterbergingen en dus ruimte vragers

Ruimte vraagt irt de sponswerking & buffer ten tijden van droogte

